

Є. О. Леонов,

аспірант, каїкдри страхування,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
Начальник відділу автотранспортного страхування
ПАТ «СК» Українська страхова група»

ШЛЯХИ МІНІМІЗАЦІЇ ВПЛИВУ НЕГАТИВНИХ ФАКТОРІВ НА ЦЕНТРАЛІЗОВАНІ СТРАХОВІ РЕЗЕРВНІ ФОНДИ МТСБУ

Ресурсний стан централізованих страхових фондів МТСБУ як важливої складової системи фінансової самодостатності ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВВНТЗ) є своєрідним барометром реального стану такого ринку, одним із перших провісників прояву негараздів у його функціонуванні, вимагає невідкладного втручання в ситуацію, прийняття додаткових, як правило, непопулярних рішень з боку законодавця або ж органів управління МТСБУ з метою забезпечення солідарної та власної фінансової стійкості кожного члена Бюро. Саме збільшення Координаційною радою МТСБУ регламентних відрахувань до фонду страхових гарантій (ФСГ) з кожного укладеного міжнародного договору страхування «зелена картка» з 3 до 10 % є яскравим тому свідченням [1].

Характер наповнення та управління коштами централізованих страхових резервних фондів віддзеркалюють сучасну специфіку розвитку ринку обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності в цілому, страхового портфелю членів Бюро, структури та якості їх активів, стан їх фінансових зобов'язань за договорами страхування, наявність або ж відсутність у страховиків можливостей для здійснення тіньових операцій на ринку автоцивільної відповідальності тощо.

Нинішня проблема невідповідності обсягів коштів у централізованих страхових резервних фондах, насамперед у ФСГ, з гарантійними зобов'язаннями страховиків-повних членів Бюро ускладнюється проявами ряду негативних тенденцій та ризиків у провадженні ОСЦПВВНТЗ за міжнародними договорами «зелена картка». Втрата членства в Бюро двома страховиками, які мали право на укладення внутрішніх та міжнародних договорів страхування, обернулася для ФСГ попередніми втратами понад

39,5 млн грн, компенсація яких в умовах солідарної відповідальності членів Бюро рівними частками лягла на плечі решти тринадцяти страховиків-повних членів [1].

Ось чому необхідність переходу страховиків — членів Бюро до нової парадигми взаємних фінансових відносин, однією із складових якої має стати активний пошук ефективної системи збалансованого фінансового забезпечення провадження цього виду страхування на фоні прояву загроз посилення фінансової неплатоспроможності ряду членів Бюро приймає особливу значимість і гостроту.

Одним із непростих, водночас надзвичайно важливих кроків в означеному вище напрямку є встановлення законодавцем вимоги до кожного асоційованого члена МТСБУ щодо п'ятикратного збільшення в найближчих два роки з 100 тис. до 500 тис. євро в гривневому еквіваленті розміру гарантійного внеску до фонду захисту потерпілих та з 500 тис. до 1 млн євро в гривневому еквіваленті розміру гарантійного внеску до ФСГ кожним страховиком—повним членом Бюро [2]. Для багатьох страховиків це досить серйозне фінансове випробування, що потребуватиме від них кардинального перегляду бізнес-процесів, приведення їх у відповідність з чинним страховим законодавством, з нормами сучасної страхової культури та етики на ринку страхових послуг.

Достатність коштів у страховиків для виконання власних фінансових зобов'язань за укладеними договорами страхування, наповнення централізованих страхових резервних фондів нині залежатиме насамперед від:

- беззастережного дотримання ними базових засад тарифної політики за внутрішніми та міжнародними договорами страхування;

- оптимізації витрат на адміністрування означеного виду страхування;

- ліквідації будь-яких можливостей існування тіньових каналів обігу грошових коштів як частини недоотриманої ними страхової премії за укладеними договорами страхування;

- усунення передумов для застосування страховиками необґрунтованих знижок (до 55 %) і комісійної винагороди (до 60 %) посередникам при провадженні ОСЦПВВНТЗ [3];

- відмови від некоректного обґрунтування цінових пропозицій при тендерних закупівлях послуг з означеного виду страхування;

- обов'язковості для всіх членів МТСБУ, незалежно від наявності чи відсутності в них іноземного капіталу, пулового пере-

страхування ризиків за договорами обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності.

Вибудова нової парадигми фінансових взаємовідносин між страховиками-членами МТСБУ стала наріжною проблемою удосконалення провадження ОСЦПВНТ. У зв'язку з цим відповідний інтерес представляє довголітній досвід турецького страхового ринку міжнародного страхування «зелена картка», врахування основних засад якого помітно позначилося б на базових і додаткових умовах фінансової самодостатності кожного члена Бюро та їх солідарній фінансовій спроможності. Враховуючи особливості реалій українського страхового ринку «зелена картка», нова парадигма взаємовідносин між страховиками могла б базуватися на впровадженні наступних систем:

- оформлення договорів міжнародного страхування «зелена картка» виключно з використанням єдиної централізованої бази даних МТСБУ;
- централізованого врегулювання страхових випадків безпосередньо МТСБУ;
- взаємного перестрахування відповідальності серед страховиків-повних членів МТСБУ з лімітом до 500 тис. євро;
- гарантування Бюро виконання страхових та перестрахових зобов'язань страховиками-повними членами МТСБУ.

Нова парадигма взаємовідносин дозволила б:

- мінімізувати ризики, пов'язані з невиконанням фінансових зобов'язань повними членами Бюро за міжнародними договорами «зелена картка»;
- оптимізувати витрати на адміністрування процесу врегулювання страхових випадків за українськими «зеленими картками»;
- унеможливити застосування повними членами Бюро знижок і непомірних агентських винагород при укладенні міжнародних договорів страхування;
- забезпечити фактичне зникнення гарантійних вимог від іноземних партнерів, і в такий спосіб, заощадити значні розміри коштів з ФСГ МТСБУ;
- сформуванню позитивний імідж України як члена міжнародної системи «Зелена Картка» та МТСБУ як постійного представника держави в Управлінському комітеті цієї системи.

Список літератури

1. Прес-реліз МТСБУ стосовно законодавчих новацій в сфері ОСЦПВНТЗ. — МТСБУ, серпень 2012.

2. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (із змінами та доповненнями)» // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>

3. ОСЦПВНТЗ: стан, проблеми провадження, прогнози на другу половину 2012 року // За даними МТСБУ.

УДК 368.86

П. А. Лозневий,

Здобувач НДФІ при Міністерстві фінансів України,
директор ТДВ «Страхова Компанія «Проксіма», м. Київ

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПРОЯВУ НЕГАТИВНИХ ПРОБЛЕМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ОBOB'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів як соціально значущий вид страхування не лише забезпечує реалізацію державної політики щодо соціально-економічного захисту майнових інтересів учасників дорожнього руху, а й виступає одним із стимулюючих факторів зростання попиту на інші страхові послуги.

Актуальність і популярність означеного виду страхування засвідчує динаміка його провадження.

Якщо протягом 1997—2003 років у середньому за рік укладалося близько 1 млн. внутрішніх договорів страхування, то лише за 6 місяців 2012 року страховиками — членами МТСБУ укладено понад 4 млн таких договорів [1, с. 3—12].

Середньорічний обсяг нарахованих страхових премій за такими договорами в 1997—2003 роках не перевищував 50 млн грн, тоді як за 6 місяців 2012 року склав понад 1 млрд грн [1, 3, 14].

Якщо, зокрема у 2002 році потерпілими отримано страхових відшкодувань на суму 14,3 млн грн, у 2005 — на 34,8 млн, то лише за перше півріччя 2012 року — майже півмільярда грн [1, с. 7].

За економічною природою обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів являє